

jeg har deri, kan jeg ikke negte, at jeg har maattet høre paa de Banskkeligheder, som fra forskjellige Sider ere reiste mod det af mig stillede Forslag, med et ikke ringe Smil. Naar jeg saaledes ser Forslaget ligge ved Siden af det, vi nys vedtog, skal jeg bemærke, at de Indvendinger, som f. Ex. det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) rettede imod mit Forslag med Hensyn til Konfessionen, akkurat ligesaa godt kunde gjøres gjældende imod det Forslag, han selv har stemt for; Der er i den Henseende ikke den mindste Forskjel mellem mit Forslag og det nylig vedtagne. Det Punkt, med Hensyn til hvilket mit Forslag indeholder en Forandring, er, at jeg tager alle Sognets Beboere med som Vælgere, dog notabene ikke Kvinderne, men jeg tager alle Folkethingsvælgerne med. Jeg veed ikke, om dette skulde gøre Noget med Hensyn til Manglen paa det Konfessionelle (Brix: Ja, netop!); jeg tror ikke, det kan gøre Noget i den Retning, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds mener. Med Hensyn til Skolevirksomheden kan jeg henvende mig til det ærede Medlem for Kjøbenhavn, som nys afbrød mig. Han er ogsaa theologisk Kandidat, men han virker ikke som Sjælesørger, og han giver et udmærket Vidnesbyrd om, hvorledes man kan være en dygtig ikke-konfessionel Skolemand; ikke sandt? Det se vi jo! Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds maatte ønske, at han havde mange af den Slags. Han er maasse ikke enig med ham i politisk Henseende; det er noget ganske Andet, det er ikke det Konfessionelle, det er det Politiske; men jeg er overbevist om, at det ærede Medlem fra Kjøbenhavn kan give Historie- og Geographiundervisning, naar man ikke kommer ind paa saadanne Udfælelser som i Retning af Socialisme eller et Gaardmandsaristokrati eller andet Saadant; ellers tror jeg virkelig, man maa sige, at han giver en udmærket god Undervisning. Dette var altsaa den ene Forskjel, der findes i det Forslag, jeg har forelagt. Den anden er den, at de Vælgere, jeg har opstillet, ere Vælgere; som vi Alle kjende, hvorimod vi aldeles ikke kjende de nye Vælgere; det vil vist blive ganske interessante Vælgere og Vælgerinder, der ville komme frem, men

jeg imødeser Alt med rolig Færdighed, thi jeg bøier mig under Flertallet og tager Forholdene, som de ere. Der er i Henseende til det Religiøse fremkommet en saadan Sammenblanding, at de Herrer, hvis man finder, at der er Uklarhed tilstede i mit Forslag, skulde være saa billige imod mig at indrømme, at selve den Sag, man her rører ved, er saa indfiltreret, at man ikke kan forlange, at Dagens klare Lys strax skal skinne ind i Ting, der i Aarhundreder saaledes ere blandede ind mellem hinanden. En anden Ting er, at jeg har en virkelig levende Følelse for, at Lærevirksomheden ikke er det Høieste, som det ærede Medlem sagde; jeg gaar ud fra den fuldstændige Overbevisning, at det borgerlige Samfund, hvis det skal gaa frem med Kraft og Styrke, for hvert enkelt Menneskes Bedkommende maa hvile paa en Trosbaggrund, og derfor ønsker jeg, at Trosfriheden i Landet maa være saa stærk og saa stor, at den kan danne det rette Grundlag; men det tror jeg aldrig sker, saalænge det Religiøse og det Borgerlige blandes sammen. Da Folkekirkens eller den luthersevan-geliske Kirkes Medlemmer for nærværende Tid ere de talrigste her i Danmark, kan jeg altsaa ikke Andet end ønske, at deres religiøse Forhold maa stilles saa frit som muligt i Overensstemmelse med den Religionsfrihedstanke, der er nedlagt i Grundloven, og derfor vil jeg, naturligtvis saavidt de mange stedfindende Forhold gjøre det muligt, stille det Menighedsliv, der findes paa Landet omkring de Sjælesørgere, som blive valgte, saa frit som muligt, saaledes at vi ikke blande os ind i Valget af dem som Sjælesørgere. Det er den anden Hovedforskjel, der er mellem det nys vedtagne Forslag og det Forslag, jeg her har tilladt mig at stille. Jeg kommer nu til en Bemærkning, som jeg kalder en af dem, over hvilke jeg rigtig gottede mig; det var den, at jeg pludselig vilde lønne Folk med store Lønninger for at give indtil 12 Timers Undervisning om Ugen. Den, der gjorde denne Indvending, kan dog vist ikke rigtig have ment den; idetmindste har jeg en Følelse deraf; men Lønningsloven er gaaet forud, og for den stemte jeg selv. Der staar i Grundloven, at Folkekirken skal understøttes af Staten; og jeg